

На що звернути увагу учасникові процедури закупівлі, коли він бере участь у тендері

Кожен учасник неодноразово стикався з питаннями, наведеними далі. Як брати участь у відкритих торгах? Як правильно подати тендерну пропозицію? Які документи необхідно надати у складі пропозиції? Що робити у випадку визнання переможцем? Ці та інші питання виникають постійно, оскільки кожна процедура закупівлі має індивідуальний характер, виходячи з потреби замовника, що також залежить від предмета закупівлі.

Чим повинен послуговуватися учасник при участі в тендері?

Згідно з положеннями Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон), тендерна документація — документація щодо умов проведення тендеру, що розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу в електронній системі закупівель. Тендерна документація формується у відповідності до статті 22 Закону. Частиною 3 цієї статті встановлено, що тендерна документація може містити інформацію, вимоги щодо наявності якої передбачені законодавством та яку замовник вважає за необхідне включити до тендерної документації.

Таким чином, при підготовці тендерної пропозиції учасник повинен послуговуватися умовами, викладеними в тендерній документації, та нормами Закону, а також іншими нормативними актами чи документами, які передбачені тендерною документацією для цілей процедури закупівлі. Тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників. Проте дуже часто замовники намагаються обійти цю норму або інколи просто нею нехтують, встановлюють умови, які учасник не може виконати. Такі умови тендерної документації замовник повинен змінити.

Корисне до матеріалу: Безкоштовний вебінар на тему «Поради учасникам щодо участі в тендерах»

Що таке тендерна пропозиція?

Тендерна пропозиція — пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник процедури закупівлі подає замовнику відповідно до вимог тендерної документації.

Згідно зі статтею 26 Закону, **тендерна пропозиція подається в електронному вигляді через електронну систему закупівель шляхом заповнення електронних форм з окремими полями**, де зазначається інформація про ціну, інші критерії оцінки (у разі їх встановлення замовником), інформація від учасника процедури закупівлі про його відповідність кваліфікаційним (кваліфікаційному) критеріям, наявність чи відсутність підстав, установлених у статті 17 Закону і в тендерній документації, **та шляхом завантаження необхідних документів, що вимагаються замовником у тендерній документації**. Такими необхідними документами можуть бути: на підтвердження встановлених кваліфікаційних критеріїв; на підтвердження відповідності пропозиції технічним вимогам до предмета закупівлі; забезпечення тендерної пропозиції, якщо таке забезпечення вимагають умови торгів; на підтвердження повноважень та/або права підпису тендерної пропозиції чи договору про закупівлю; тощо.

Частиною 3 статті 12 Закону встановлено, що **під час використання електронної системи закупівель з метою подання тендерних пропозицій** та їх оцінки документи та дані створюються та подаються **з урахуванням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги»**.

Розглянемо типові вимоги до тендерної пропозиції.

Підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям

Відповідно до статті 16 Закону **замовник вимагає від учасників процедури закупівлі подання ними документально підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям**. Замовник **установлює один або декілька** з таких кваліфікаційних критеріїв:

наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій;

наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;

наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного

(аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів);

наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю.

Згідно з листом Мінекономіки [від 07.02.2017 № 3302-06/3812-06](#), замовник самостійно визначає кваліфікаційні критерії з тих, що передбачені в статті 16 Закону та указує у тендерній документації інформацію про спосіб підтвердження відповідності учасників установленим критеріям. Крім того зазначено, що замовники самостійно визначають перелік документів, якими учасник повинен підтвердити свою відповідність кваліфікаційним вимогам, виходячи із специфіки предмета закупівлі, керуючись принципами здійснення закупівель та з дотриманням законодавства загалом.

При встановленні кваліфікаційних критеріїв «наявність обладнання, матеріально-технічної бази і технологій» та/або «наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід» учасники повинні надати інформацію та за необхідності документи, які вимагають відповідно до вимог, установлених замовником у тендерній документації, про технічні чи трудові ресурси, які можуть бути залучені для виконання умов договору про закупівлю.

Якщо для закупівлі робіт або послуг замовник встановлює один чи два із цих кваліфікаційних критеріїв, то учасник може для підтвердження своєї відповідності такому критерієві залучити потужності інших суб'єктів господарювання як субпідрядників чи співвиконавців. Ця норма є новелою Закону. Раніше замовник встановлював таку вимогу на власний розсуд.

У разі встановлення замовником третього кваліфікаційного критерію учасник повинен підтвердити досвід поставки товарів, надання послуг чи виконання робіт залежно від предмета закупівлі, що є аналогічними такому предметові. Виходячи зі змісту пункту 3 частини 2 статті 16 Закону, **замовник може вимагати** підтвердження досвіду виконання **як одного аналогічного договору, так і більше одного.** У такому разі учаснику слід бути уважним та надати документальне підтвердження виконання аналогічного договору чи аналогічних договорів в кількості не меншій, ніж установлено умовами торгів.

Окрему увагу необхідно звернути на кваліфікаційний критерій «наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю». Фінансову звітність формують відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (далі — Закон Про бухгалтерський облік) та інших похідних від цього закону нормативних актів.

Для мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, крім тих, що зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати (ч. 3 ст. 11 Закону Про бухгалтерський облік).

Також, згідно з частиною 2 статті 14 Закону про бухгалтерський облік, фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, не є конфіденційною інформацією та не належить до інформації з обмеженим доступом, крім випадків, передбачених законом. На фінансову звітність не розповсюджується заборона щодо поширення статистичної інформації. **Підприємства зобов'язані надавати копії фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за запитом юридичних та фізичних осіб у порядку, передбаченому [Законом України «Про доступ до публічної інформації»](#).**

Для підтвердження зазначеного кваліфікаційного критерію фізичними особами-підприємцями можна застосувати норму ст. 296 Податкового кодексу України в результаті завантаження копій податкових декларацій єдиного податку, поданих до контрольного органу, із врахуванням податкового (звітного) періоду, а саме:

платники єдиного податку першої та другої груп — річної податкової декларації платника єдиного податку у строк, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені пунктом 295.1 статті 295 Кодексу;

платники єдиного податку третьої групи подають — квартальної податкової декларації платника єдиного податку.

Детально про кваліфікаційні критерії читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](#) в статті «[Кваліфікаційні критерії за новим Законом України «Про публічні закупівлі»](#)».

Участь у закупівлі об'єднань учасників

Ще одним нововведенням Закону є можливість участі в закупівлі об'єднань учасників. Так, частиною 5 статті 16 Закону передбачено, що в разі участі в торгах об'єднання учасників підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям здійснюють з урахуванням узагальнених об'єднаних показників кожного учасника такого об'єднання на підставі наданої об'єднанням інформації.

Варто зазначити, що в разі, якщо тендерну пропозицію подає об'єднання учасників, то до неї обов'язково включають документ про створення такого об'єднання. Замовники не мають права вимагати від об'єднання учасників конкретної організаційно-правової форми для подання тендерної пропозиції.

Детально про об'єднання учасників читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](#) в статті «[Особливості участі об'єднання учасників у закупівлях: що нового з 19 квітня?](#)».

Надання забезпечення тендерної пропозиції

Тендерна пропозиція повинна містити підтвердження надання учасником процедури закупівлі **забезпечення тендерної пропозиції**, якщо таке забезпечення **передбачене**

оголошенням про проведення конкурентної процедури закупівлі.

Відповідно до частини 1 статті 25 Закону замовник має право зазначити в оголошенні про проведення конкурентної процедури закупівлі та в тендерній документації вимоги щодо надання забезпечення тендерної пропозиції. У разі якщо замовник вимагає надання забезпечення тендерної пропозиції, у тендерній документації повинні бути зазначені умови його надання, зокрема, розмір, строк дії та застереження щодо випадків, коли забезпечення тендерної пропозиції не повертається учаснику. У такому разі учасник під час подання тендерної пропозиції одночасно надає забезпечення тендерної пропозиції.

Згідно з положеннями Закону, **забезпечення тендерної пропозиції** — надання забезпечення виконання зобов'язань учасником перед замовником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції, **у вигляді такого забезпечення, як гарантія.**

Водночас статтю 560 Цивільного кодексу України встановлено поняття гарантії. За гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку.

Так, виділяють три види гарантій: банківські гарантії, страхові гарантії та гарантії інших фінансових установ.

Банківську гарантію видають на підставі Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 639 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13.01.2005 за № 41/10321. Страхову гарантію формують та видають відповідно до Закону України «Про страхування». Гарантії інших фінансових установ видають відповідно до нормативних актів, якими послуговується така фінансова установа.

Замовник може в тендерній документації зазначити вид гарантії, яку повинен надати учасник. Також він може встановити додаткові вимоги до гарантії, які не встановлені зазначеними вище нормативними актами. Таким чином, при формуванні банківської гарантії учасникам необхідно встановити, який вид гарантії відповідає вимогам, установленим в тендерній документації, проаналізувати умови надання забезпечення та звернути увагу на основні вимоги до гарантії.

Відповідність тендерної пропозиції технічним вимогам до предмета закупівлі

Згідно з пунктами 3 і 4 частини 2 статті 22 Закону у тендерній документації зазначаються такі відомості: інформація про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби — плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі). Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі та технічні специфікації до предмета закупівлі повинні визначатися замовником з урахуванням вимог, визначених частиною четвертою статті 5 цього Закону;

інформація про маркування, протоколи випробувань або сертифікати, що підтверджують відповідність предмета закупівлі встановленим замовником вимогам (у разі потреби).

Відповідно до статті 23 Закону технічна специфікація повинна містити опис усіх необхідних характеристик товарів, робіт або послуг, що закупаються, у тому числі їх технічні, функціональні та якісні характеристики. Характеристики товарів, робіт або послуг можуть містити опис конкретного технологічного процесу або технології виробництва чи порядку постачання товару (товарів), виконання необхідних робіт, надання послуги (послуг).

Замовник може вимагати від учасників підтвердження того, що пропоновані ними товари, послуги чи роботи за своїми екологічними чи іншими характеристиками відповідають вимогам, установленим у тендерній документації. У разі встановлення екологічних чи інших характеристик товару, роботи чи послуги замовник повинен в тендерній документації зазначити, які маркування, протоколи випробувань або сертифікати можуть підтвердити відповідність предмета закупівлі таким характеристикам. Маркування, протоколи випробувань та сертифікати повинні бути видані органами з оцінки відповідності, компетентність яких підтверджена шляхом акредитації або іншим способом, визначеним законодавством.

Також статтею 23 Закону встановлено, якщо учасник не має відповідних маркувань, протоколів випробувань чи сертифікатів і не має можливості отримати їх до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій із причин, від нього не залежних, він може подати технічний паспорт на підтвердження відповідності тим же об'єктивним критеріям. Замовник зобов'язаний розглянути технічний паспорт і визначити, чи справді він підтверджує відповідність установленим вимогам, із обґрунтуванням свого рішення.

При формуванні своєї тендерної пропозиції учасник повинен ретельно вивчити, чи відповідає його пропозиція встановленим за умовами тендеру технічним вимогам до предмета закупівлі та чи наявні в нього необхідні документи, які вимагає замовник на підставі зазначених вище положень.

Підтвердження відсутності підстав для відхилення тендерної пропозиції учасника, передбачених пунктами 5, 6, 12 і 13 частини 1 та частиною 2 статті 17 Закону

Виходячи з норми частини 1 статті 17 Закону, замовник приймає рішення про відмову учаснику в участі у процедурі закупівлі та зобов'язаний відхилити тендерну пропозицію учасника в разі наявності хоча б однієї з перелічених в цій частині підстав. Крім того замовник може прийняти рішення про відмову учаснику в участі у процедурі закупівлі та може відхилити тендерну пропозицію учасника в разі, якщо учасник процедури закупівлі не виконав свої зобов'язання за раніше укладеним договором про закупівлю з цим самим

замовником, що призвело до його дострокового розірвання, і було застосовано санкції у вигляді штрафів та/або відшкодування збитків — протягом трьох років з дати дострокового розірвання такого договору.

Учасник процедури закупівлі в електронній системі закупівель під час подання тендерної пропозиції підтверджує відсутність підстав, передбачених пунктами 5, 6, 12 і 13 частини першої та частиною другою статті 17 Закону. В електронній системі зазначений функціонал установлений таким чином, що учасник повинен поставити відмітку в полі підтвердження відсутності підстав для відхилення тендерної пропозиції, установлених статтею 17 Закону.

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України в листі [від 03.06.2020 № 3304-04/34835-06](#) щодо застосування статті 17 Закону зазначає, що замовник встановлює вимогу в тендерній документації щодо необхідності підтвердження учасниками процедури закупівлі у складі тендерної пропозиції відсутності підстав, установлених пунктами 5, 6, 12 і 13 частини першої та частиною другою статті 17 Закону, при цьому підтвердження таких підстав **може бути передбачене в довільній формі**. Тобто в складі тендерної пропозиції учасник повинен надати довідку про відсутність підстав у довільній формі.

Частиною другою статті 22 Закону встановлено, що для об'єднання учасників замовник у тендерній документації зазначає умови щодо надання інформації та способу підтвердження відповідності таких учасників, зокрема, підставам, установленим статтею 17 цього Закону. Виходячи зі змісту згаданого листа, замовник у тендерній документації встановлює умови для об'єднання учасників-резидентів, які є юридичними особами, щодо надання інформації та способу підтвердження відповідності підставам, установленим статтею 17 Закону аналогічно, як для інших учасників процедури закупівлі. Водночас у разі участі об'єднання учасників-нерезидентів замовник у тендерній документації може встановити умови щодо надання інформації та способу підтвердження відповідності підставам, установленим статтею 17 Закону, з урахуванням законодавства країни реєстрації такого учасника. Таким чином, такі учасники також надають довідку про відсутність підстав у довільній формі.

Якщо учасник процедури закупівлі перебуває в обставинах, зазначених у частині другій статті 17 Закону, то він може надати підтвердження вжиття заходів для доведення своєї надійності, незважаючи на наявність відповідної підстави для відмови в участі у процедурі закупівлі. Для цього учасник (суб'єкт господарювання) повинен довести, що він сплатив або зобов'язався сплатити відповідні зобов'язання та відшкодування завданих збитків. Таким чином, якщо замовник вважає таке підтвердження достатнім, то учаснику не може бути відмовлено в участі в процедурі закупівлі.

Детальніше про можливість замовника відхилити учасника за невиконання зобов'язань читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Відхилення тендерних пропозицій ненадійних учасників за новим Законом: бути чи не бути?»](#).

Однією з підстав для відмови учаснику в участі у процедурі закупівлі є відсутність в юридичної особи, яка є учасником процедури закупівлі (крім нерезидентів), антикорупційної програми чи уповноваженого з реалізації антикорупційної програми. Цю підставу застосовують у процедурах закупівель, в яких вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) або робіт дорівнює чи перевищує 20 мільйонів гривень (у тому числі за лотом).

Залучення субпідрядника при участі в закупівлі робіт чи співвиконавця при участі в закупівлі послуг

Під час участі в закупівлі робіт учасник може залучити до виконання робіт субпідрядника в обсязі не менше 20 відсотків від вартості договору про закупівлю. Аналогічно під час участі в закупівлі послуг учасник може залучити до надання послуг співвиконавців в такому ж обсязі.

Отже, учасник у тендерній пропозиції повинен надати інформацію (повне найменування та місцезнаходження) щодо кожного суб'єкта господарювання, якого учасник планує залучити до виконання робіт чи послуг як субпідрядника чи співвиконавця в обсязі не менше 20 відсотків від вартості договору про закупівлю — у разі закупівлі робіт або послуг.

При поданні тендерних пропозицій в електронній системі через авторизований майданчик наявний функціонал щодо додавання необхідної інформації, зазначеної вище.

Учаснику слід бути уважним з огляду на те, що тендерною документацією може бути передбачено надання інформації чи інших документів про субпідрядників чи субвиконавців, яких учасник планує залучити, окремими файлами у складі тендерної пропозиції.

Варто зазначити, що відповідно до частини 7 статті 17 Закону у разі якщо учасник процедури закупівлі має намір залучити спроможності інших суб'єктів господарювання як субпідрядників чи співвиконавців в обсязі не менше ніж 20 відсотків від вартості договору про закупівлю у випадку закупівлі робіт або послуг для підтвердження його відповідності кваліфікаційним критеріям відповідно до частини третьої статті 16 Закону, замовник перевіряє таких суб'єктів господарювання на відсутність підстав, визначених у частині першій статті 17 Закону.

Таким чином, замовник має встановити вимоги щодо надання підтвердження відсутності підстав, установлених пунктами 5, 6, 12 і 13 частини першої та частиною другою статті 17 Закону, що стосуються субпідрядника чи співвиконавця. У такому випадкові учасник повинен у складі тендерної пропозиції надати таке підтвердження.

Учасникам варто звернути увагу на викладене далі

Документи, що не передбачені законодавством для учасників — юридичних, фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб- підприємців, не подаються ними у складі тендерної пропозиції. Відсутність документів, що не передбачені законодавством для учасників — юридичних, фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб- підприємців, у складі тендерної пропозиції, не може бути підставою для її відхилення замовником.

Кожен учасник має право подати тільки одну тендерну пропозицію (у тому числі до визначеної в тендерній документації частини предмета закупівлі (лота)).

Ціна тендерної пропозиції не може перевищувати очікувану вартість предмета закупівлі, зазначену в оголошенні про проведення конкурентної процедури закупівлі.

Учасник процедури закупівлі має право внести зміни до своєї тендерної пропозиції або відкликати її до закінчення кінцевого строку її подання без втрати свого забезпечення тендерної пропозиції. Такі зміни або заява про відкликання тендерної пропозиції враховуються, якщо вони отримані електронною системою закупівель до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій.

Тендерні пропозиції після закінчення кінцевого строку їх подання або ціна яких перевищує очікувану вартість предмета закупівлі не приймаються електронною системою закупівель.

Дії учасника під час розгляду тендерних пропозицій

Після закінчення строку для подання тендерних пропозицій замовник та учасники не можуть ініціювати будь-які переговори з питань внесення змін до змісту або ціни поданої тендерної пропозиції. Тобто учасник повинен очікувати прийняття рішення щодо розгляду його чи інших тендерних пропозицій.

Проте відповідно до частини 14 статті 29 Закону у разі, якщо учасник надав тендерну пропозицію, яка визначена найбільш економічно вигідною та водночас **є аномально низькою**, він повинен надати протягом одного робочого дня з дня визначення найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції обґрунтування в довільній формі щодо цін або вартості відповідних товарів, робіт чи послуг пропозиції. **Замовник може відхилити аномально низьку тендерну пропозицію**, у разі якщо учасник не надав належного обґрунтування вказаної в ній ціни або вартості, та відхиляє аномально низьку тендерну пропозицію у разі ненадходження такого обґрунтування протягом строку, визначеного абзацом першим цієї частини.

Обґрунтування аномально низької тендерної пропозиції може містити інформацію про:

досягнення економії завдяки застосованому технологічному процесу виробництва товарів, порядку надання послуг чи технології будівництва;

сприятливі умови, за яких учасник може поставити товари, надати послуги чи виконати роботи, зокрема спеціальна цінова пропозиція (знижка) учасника;

отримання учасником державної допомоги згідно із законодавством.

Також згідно з частиною 16 цієї ж статті у разі, якщо замовником під час розгляду тендерної пропозиції учасника виявлено невідповідності в інформації та/або документах, що подані учасником у тендерній пропозиції та/або подання яких вимагались тендерною документацією, він розміщує у строк, який не може бути меншим ніж два робочі дні до закінчення строку розгляду тендерних пропозицій, повідомлення з вимогою про усунення таких невідповідностей в електронній системі закупівель.

Замовник розміщує повідомлення з вимогою про усунення невідповідностей в інформації та/або документах:

що підтверджують відповідність учасника процедури закупівлі кваліфікаційним критеріям відповідно до [статті 16](#) Закону;

на підтвердження права підпису тендерної пропозиції та/або договору про закупівлю.

Частиною 9 статті 26 Закону передбачено, що Учасник процедури закупівлі виправляє невідповідності в інформації та/або документах, що подані ним у своїй тендерній пропозиції, виявлені замовником після розкриття тендерних пропозицій, шляхом завантаження через електронну систему закупівель уточнених або нових документів в електронній системі закупівель протягом 24 годин з моменту розміщення замовником в електронній системі закупівель повідомлення з вимогою про усунення таких невідповідностей. Замовник розглядає подані тендерні пропозиції з урахуванням виправлення або невиправлення учасниками виявлених невідповідностей. Тобто замовник не може продовжувати розгляд тендерних пропозицій без дотримання у разі необхідності процедури передбаченої частиною 16 статті 29 Закону.

Про рішення колегії щодо виправлення невідповідностей протягом 24 годин учасниками читайте на порталі RADNUK.COM.UA в матеріалі [«24 години: незавантажені документи. Чи є другий шанс?»](#) і [«Відсутність статуту у складі тендерної пропозиції – чи підстава для відхилення?»](#).

Детальніше про нові підстави для відхилення читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Не вимагай того, що можеш побачити і сам!»](#).

Висновки

Для підготовки тендерної пропозиції учаснику насамперед слід вивчити умови і вимоги до тендерної пропозиції та учасника, установлені тендерною документацією та Законом.

Встановити, чи може він взяти участь в процедурі закупівлі та чи зможе виконати всі вимоги тендерної документації, які стосуються його та його пропозиції.

Ретельно підготувати всі необхідні документи та інформацію відповідно до умов тендерної документації.

Подати тендерну пропозицію до закінчення строку подання тендерних пропозицій.

У разі необхідності надати обґрунтування аномально низької ціни або надати уточнені документи чи інформацію у випадках невідповідностей, установлених Законом, після розкриття тендерних пропозицій.

Після визнання учасника переможцем процедури закупівлі оприлюднити у строк, установлений Законом, документи, що підтверджують відсутність підстав, визначених статтею 17 Закону.

Під час укладення договору про закупівлю учасник надає відповідну інформацію про право підписання договору про закупівлю та копію ліцензії або документа дозвільного характеру (у разі їх наявності).

Статті за темою на порталі **RADNUK.COM.UA**:

[«Три нереалізовані підстави для відхилення учасника-переможця в спрощеній закупівлі»](#);

[«Захищаємо свої права у спрощеній закупівлі»](#);

[«Чек-лист для підготовки переможної тендерної пропозиції / пропозиції»](#);

[«Оскарження відхилення за умови відміни тендеру. Правильно чи ні?»](#);

[«Майже 3 млн грн учаснику вдалося стягнути із замовника, або скільки коштує](#)

відміна тендеру: практика суду».